

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Ohlas ku spoločenstvu vrábelských katolíckych gazdov.

Ačpráve som už dávno odišiel zo spoločenského kruhu gazdovského vo Vráblach, ktorý by za príklad nasledovania hodný slúžiť mohol gazdovskému obecenstvu celej krajiny, duša a srdce moje navždy ostávajú pri ňom. Nevysloviteľnou radosťou naplnilo ma to, že sa blahonosný kruh tento neodcudzil odo mňa, bo sa jednotliví údovia jeho, bárs som vzdialený od nich, zavše o radu obracajú ku mne. Ja si toto viacej vážim, ako akýkoľvek titul, ba ako bárs akú hodnosť, bo vidím z tohoto, že je hodno zaoberať sa s triedou gazdovskou, hodno je účinkovať bárs ak skrovnými silami na poli zanedbaného hospodárstva, za tých totiž, ktorých naničhodné triedy spoločenské zapovrhujú, sprostými sedliakmi ich volajú, nad ktorých statočnejšej, poriadnejšej a úplnej dôvery hodnejšej triedy však nemá naša vlasť.

Moje účinkovanie vo Vráblach priatelia moji ovšem preceňujú, bo ačpráve s dobrým svedomím môžem o sebe povedať, že som ja tam ľud zastával bez všetkého sobectva, že som sa snažil byť spravodlivým a neohrozeným ochrancom a strážcom kruhov hospodárskych, že cieľom celého účinkovania môjho bolo len to, abych ľud pospolu držal a poučil, predsia som si toho nezaslúžil, aby ma priatelia moji považovali, ako hovoria, za «nesmrteľného priateľa» svojho. Pre moje malé zásluhy je to dosť uznania, keď ma v pamäti svojej zadržia, keď ma do srdca svojich zatvorila, tak ako som ja do hĺbín srdca svojho zatvoril ľud vrábelský. Sprevádzať vás preto Boh

po cestách vašich, priatelia moji vrábelskí. Ja si len to žiadam, aby Boh vlasti našej čím viacej dal takých gazdovských spolkov, ako je ten, čo som ja vo Vráblach založil a dal čím viacej takých údov, čo vodcov svojich tak verne nasledujú, čo sú tak usilovní, robotní, čo tak jedon za druhého robia a tak spolu držia, ako to robia gazdovia vrábelskí. Stav hospodársky vlasti našej má ovšem veľmi mnoho nepriateľov, nad tymito ale len skrze svornosť a skrze nezkladné spoludržanie môžeme zvíťaziť.

Keď považujem smutné pomery stavu hospodárskeho zvlášte v stolici tekovskej, nemôžem si iného žiadať, ako aby sa čím skorej našiel človek, ktorý by po celej stolici v jednotlivých obciach zorganizoval gazdovské spolky, pod zástavou stredišťa. V tomto ohlade za potrebné držím obrátiť sa, keď nie osobne, aspoň listovne na predsedu kresťanskej ľudovej strany grófa *Aladára Zichyho*, ktorý nepomešká ku tejto ozganzácii potrebné kroky udať. Za potrebné držím tiež, aby po celej stolici zorganizované byly aj spolky potravné. V tomto ohlade ochotne poslúži radou správca stredišťa spolkov kresťanských bývalý vyslanec krajinský dr. *Karol Wildfeuer*. Spolok odpredávajúci je tiež veľmi potrebný. Kde sú takéto spolky zorganizované, tam môžu povstať fabriky a remeselnícke spoločenstvá, bo len takto môže podľa spolkov zorganizovaný obchod a odpredaj zaistiť. Na najvyšš potrebné je ale, aby vo Vráblach založený bol syparný spolok, tak ako som to svojim časom bol vysvetlil. Jestli takéto syparne po celej stolici, krom Vrábels, v každom okrese založené budú, vtedy trieda gazdovská bude sa nielen zmáhať a prospievať, lež konečne

bude môcť závodit' (konkurrovať) i so samou burzou.

Pre malých gazdov zvlášte potrebný je v každej väčšej obci kresťanský úverkový spolok. Takýto spolok je jediným prostriedkom, aby sa gazdovia vyslobodit' mohli z rúk nesvedomitých úžerníkov. Spolky k odpredaju vína, rožného dobytku, drúbeže, vajec sú tiež len na osov hospodárov a veľmi potrebné. Hospodári ale predovšetkým na to majú hľadať, aby si sriadili spolok, pomocou ktorého by im možno bolo väčšie plochy zeme do árendy vziať alebo príležitostne na večnosť odkúpiť. Hospodári totiž ani za jednu podošvu zeme nesmejú z ruky popustiť. Čo jeden človek nemôže previesť, to sa môže stať, keď ich je ako vo spolku viacej, najmä jestli majú úverkový spolok, ktorý im lacné peniaze na árendu, alebo na kúpu pozemkov poskytne.

Ako každá dobrá vec, tak zaiste aj spolky kresťanské majú nepriateľov. Keď však na nepriateľov týchto pohliadneme, presvedčíme sa o tom, že sú to nepriatelia ľudu kresťanského. Len nepriateľ ľudu kresťanského môže byť nepriateľom kresťanských spolkov.

Na toto treba kresťanskému hospodárovi hrať ohľad aj dotyčno pomerov politických, o ktorých idem tiež v krátkosti prehovorit'. Poriadok prvénskôr musí byť zavedený v krajine. Snem, ač-práve je teraz nezákonne rozpustený, musí byť zas svolaný, voľby budú zas vypísané. Hlavnou úlohou všetkých voličov je, aby v duchu týchto riadkov, pri voľbe hlas svoj dali len takým kandidátom kresťanským, ktorí sa nielen slovami, prázdnyimi sľubami, lež aj skutkami zaujímajú za zanedbané triedy hospodárske. Takíto kandidáti sú ale len tí, čo vystupujú pod zástavou kresťanskej ľudovej strany.

Nedá sa ľahko opísať ak hrozne gazdovali u nás liberáli. Povážme, koľko len roku 1905. vyvandrovalo od nás ľudí do cudzieho sveta. Títo ani daň nevyplatili, ani vojanskej povinnosti neúčiniť zadosť. Skrže toto vyvandrovanie nesmiernu škodu utrpela krajina, ale je to ešte na väčšiu škodu stavu hospodárskemu. Od roku 1899 ho do roku 1905. ho vyvandrovalo ale z Uhorska 1,117.326 ľudu. Tento ohromný počet vyvandrovaných označuje dôkladne biedu nášeho ľudu. Ľud preto vandruje do neznámeho sveta, lebo už doma vyžiť nemôže. Bieda ľudu zrásta však

s každým rokom. Terajšie nezákonné pomery politické biedu ľudu ešte len zväčšujú. Malí hospodári, pre stav nezákonný, ako hovoria ex-lex porcie neplatia, peniaze ku tomuto určené na iné obracajú. Ten ex-lex ale nebude na veky trvať. Štát bude svoje porcie žiadať. Roku 1904. predali na licitáciach 18.500 majetkov malých gazdov. Pri porciach štát nezná milosrdenstva. Kto bude týchto nešťastných zastávať? Pravda, keď budeme mať snem, bude to v prvom rade kresťanská ľudová strana, ktorá ako doposiaľ, tak na vždy za hlavnú úlohu pokladať si bude zubožených malých gazdov zastávať a ochraňovať.

Znovuzrodenie a obnovenie spoločenstva v duchu kresťanskom nech je naším heslom! Nech žije už raz spravodnosť. Nech žije už raz láska, ako to kresťanská ľudová strana vždycky ohlasuje a za ktoré heslá ku blahu ľudu neohrozene bojovať nikdy neprestane.

Jozef Hermann, štiavnický kaplán.

Netreba nám guláš ani pálené.

Každý musí uznať, že do teraz pri voľbách krajinských vyslancov do snemu, voličia a najmä ľudáci zriedka mohli na toho a tak hlasovať. ako im to jejich presvedčenie a srdce kázalo. Stoliční úradníci vyhrážali sa ľudu, panskí jágri hrozili sa, že nedajú obciam dreva a haluzia na kurivo, hospodárski úradníci sa zase rozhadzovali, že robotníkov neprijmu ku kosbe a žatve, prišiel žid a ten zas nasilu žiadal, aby mu hneď vrátili, čo mu daktorí z voličov boli dlžní, konečne voličom. keď nechceli s ním hlasovať, nechcel dať ani trúnku. Celá táto švarná spoločnosť strašila, balamútila pred voľbami ľud, najmä keď hlasovať chcel na ľudovú stranu. Po voľbe pravda zhrozil sa obyčajne ľud nad tým, keď videl, že zvíťazily zas len pálenka a guláše. Bol to ozaj ten najsmutnejší, ba najhroznejší pohľad, keď pred voľbou videl človek stá a stá voličov pod zástavami liberálnej vlády, ako sa tmolili, tackali, hneď zas po zemi váľali a konečne odhlasovali, odovzdajúc svoje vótum proti svojim najsvätejším právam. Nejedného viedli alebo niesli ku hlasovaniu korťeši ako súdok plný smradľavým páleným. Keď však ústa otvoril, len ľazko vyblaptal meno kandidáta a hlasoval na nepriateľa ľudu. Nehľadeli títo nešťastníci na verejné záujmy vlasti, na potreby ľudu, na svoju svätú vieru, len aby dostali flašku ľudrovlice, pohár vína kyslého ako kapustnica, gulášu, alebo kúsok pečienky, tvrdej ako podošva a niekoľko judášskych korún a potom už odhlasovali bárs aj na belzebuba, nech len bol kandidátom liberálnej vlády.

Takéto veci stváraly sa doteraz pri voľbách. Ľudová strana postavila zavše kandidátov ku prospechu ľudu; boli to mužovia učení, múdri, vedeli prehovorit' k ľudu,

boli za ľud a vlasť oduševnení, dokázali aj, že vedia hmotné obete donášať za ľud, vzdor tomu ale ľudová strana na mnohých miestach zvíťaziť nemohla, bo nemá toľko peňazí, ako noví židovskí baróni a nemala peňazí na *furmanky*.

Ľud po mnohých stranách na toľko upadol v mravnom ohľade, že voľbu za príležitosť považoval, pri ktorej, bárs aj nečestným spôsobom, peňazí si zarobi. Takéto zmýšľanie je ale doprosta ten najohavnejší a najväčší hriech! Voľba ablegáta je tá najvznešenejšia, ba najsvätejšia vec! Pri tejto voľbe *prísna a svätá povinnosť je každého voliča, aby votoval, teda hlas svoj odovzdal len na tú stranu, ktorú dľa svojho svedomia a presvedčenia drží za spruvodlivú*; to však ako poriadny človek a kresťan nikdy nesmie urobiť za pálené, víno, guľáš, pečienku, alebo za peniaze — lež ku svojmu vlastnému dobrému — *darmo*.

Proti svojej vlasti, proti vlastnému rodu svojmu prehršil by za taký volič, ktorý by v prítomných okolnostiach, *teraz, keď jedná sa o konštitúciu a slobodu vlasti*, ku obrane svojich vlastných práv a svojej vlasti tú maličkosť nechcel obetovať, aby na svojej príležitosti, alebo na vlastné útraty vyplnil svoju občiansku povinnosť, ako volič vo vlastnom záujme a k obrane vlasti.

Kto teda má kone a voz, nech odvezie k voľbe voličov svojej obce, čo voza a koní nemajú. Tí ale, ktorých by ku voľbe nikto neodviezol, nech tú cestu prekonajú pešky, lebo ustávania zaslúžia prítomne napadnuté: *vlasť a práva ľudu*.

Mnohí voličia donášali túto obeť už predtým, keď vlasť naša nenachodila sa v takom nešťastí, ako prítomne, tým viacej treba urobiť to teraz.

Nachodia sa aj jednotlivé okresy volebné, ktoré už včul predbežne na tom sa uzniesli, že od ablegátov svojich, čo v týchto ťažkých časoch zmužile vytrvali v tábore ku obrane ústavy krajinskej, *ani len jedinkého haliéra obete nebudú žiadať za to, aby aj napozatým zastupoval práva a slobody krajinské a bojoval za úctu ku zákonom a za vernosť ku ústave krajinskej!*

Sláva a pochvala prináleží v tomto ohľade v prvom rade oduševneným voličom ľudovej strany volebného okresu rumského, ktorí jednohlasne na tom sa uzniesli, že oni nepotrebujú ani pijatiky, ani guľášov, pečienky a furmanky, bo ako oduševnení ľudáci aj bez toho vedia, že ľudová strana vždy neohrozene bojuje za vieru, vlasť a ľud a preto ľudového ablegáta Franca Buzátha aj na budúcnosť vyvolia seba za krajinského zástupcu i bez furmanky, trúnku, pečienok a guľášov.

Tento vznešený príklad nech nasledujú horliví ľudáci voličia v každom meste, v každom mestečku a v každej dedine. Nech sa shromaždia, koľko ich bude toľko, a ako voličia rumského okresu nech uzavru medzi sebou, že bez furmanky, diurna a platu na chovu hlasy svoje dajú na zástavu a kandidátov ľudovej strany. O tomto uzavretí nech napíšu protokoll, tento nech podpíše jedonkaždý volič a výťah protokolla nech odošlú aj s podpisami re-

dakcii «Kresťana», ktorá to potom k povzbudeniu a nasledovaniu ľudu kresťanského uverejní.

V každej dedine, kde čítajú «Kresťana», treba sa s touto myšlienkou zaoberať. A keď by sa po dajedných obciach len dvadsať, tridsať voličov našlo, aj tí nech si to na písme zaslúbia, že napozatým volebnú povinnosť svoju občiansku oproti kresťanskej strane ľudovej bez všetkej odplaty hotoví sú vyplníť.

Viedeňské kruhy vojenské sa nazdávajú, že ľud náš je vyhladovaný, bez všetkého mužského charakteru a že preto s presvedčením jeho bársko handlovať môže, ako so starými kozkami. Včul je preto na čase, aby ľud náš kresťanský ukázal pred celým svetom, že pevne stojí ako skala vo svojom kresťanskom presvedčení a nenie moci, čo by ho od tohoto a od kresťanskej strany ľudovej odvrátila.

Pevná vôľa a úplná dôvera v Boha i tie najťažšie prekážky premôžu. V iných triedach spoločnosti, nech sa nachodia ľudia čo svoje najdrahšie statky, ako vieru, neodvislosť, konštitúciu vlasti, pokoj a blaho ľudu hotoví sú obetovať za úrady, vyznačenia a peniaze. Zkazonosné príklady nešťastníkov týchto poriadni kresťania nasledovať nesmejú. Preto nech aspoň zubožený ľud ukáže bez všetkých pobočných cieľov, že neohrozene verným ostane ku kresťanskej strane ľudovej, len z oduševnenia, ku upevneniu viery, k obrane vlasti a konštitúcie a ku svojmu vlastnému blahu daševnému a telesnému.

Včul treba vedieť, koľko je nás kresťanských ľudákov. Včul treba ukázať ľudu, že neschvaľuje tie nezákonné a nemravné zámery, pod ktorými ťažko stone obeenstvo celej krajiny. Toto však k vlastnému dobrému svojmu kresťanský ľud dokáže len tým, keď do posledného chlapa prihlási sa ku kresťanskej ľudovej strane. Kto nenie s nami, ten je proti nám.

Kresťanstvo a vôľa ľudská.

III.

Konečne kresťanstvo je viera vôle našej preto, lebo čin vôle našej *posväť*.

1. Kresťanská viera posväcuje skutky naše, lebo *posväcujúca milosť* dáva nám silu vôle, vôľu našu zdvíha do výšky nadprirodzeného stavu a spojuje ju s našim nadprirodzeným cieľom posledným. Človek patrí k prirodzenému radu života, jedine posväcujúca milosť, ktorá vyviera z obety nášho vykúpenia, povoláva nás k životu večnému, kde uzreme Boha a obsiahneme blaženosť. Posväcujúca milosť práve preto nielen posväcuje človeka, ale aj jeho činy, skutky. Aby sme mali nádej na život večný, musia byť skutky naše spasiteľné, sväté. Čokoľvek mluvíme, činíme, v duchu Krista Pána to musíme činiť. Duch Jeho nás musí obživovať. Skrže vieru kresťanskú človek zomiera hriechu, stáva k životu novému, k životu ospravedlnenia a svätosti. «Lebo pochovaní sme spolu s ním (s Kristom Pánom) skrže krst v smrť, aby sme jako Kristus vstal z mŕtvých skrže slávu Otca, tak aj my v novote života chodili.» (K Rim. 6, 4.) Život nový je život

v Kristu, ako píše svätý Pavel apoštol ku Galatským (3, 27.): «Lebo ktoríktoľvek v Kristu ste pokrsteni, Krista ste obliekli».

2. Kresťanská viera posväčuje skutky naše, lebo jakýkoľvek skutok konáme, patrná je na ňom *obeta*. Zase milosť posväčujúca je tá sila, ktorá spôsobuje, že my v duchu Krista Pána skutky naše vykonávame, spojuje nás s Kristom Pánom, ktorý sám seba obetoval za nás. Obeta, ktorú Pán Ježiš Kristus vykonal, mala dvojaký cieľ: a) obetou oslávil svojho Otca, lebo vôľu Jeho splnil; b) krvou obety nás vykúpil. Aj spasiteľné skutky naše musia mať dvojaký cieľ! a) aby sme vo všetkom, to jest každým skutkom oslávil Otca nebeského; b) aby sme sebe získali zásluhy. Bez milosti posväčujúcej ale to nemožno, preto skutky, ktoré činíme v stave hriechu smrteľného, len vtedy majú cenu spasiteľnú, keď sme si znovu vydobili milosť posväčujúcu. S milosťou posväčujúcou aj jejich cena ožije. Ako celý život Krista Pána trváca obeta bola, tak aj skutky naše musia byť spasiteľné.

3. Kresťanstvo posväčuje naše skutky konečne tým, že pripisuje skutkom *zásluhy* k životu večnému. Vykúpenie pokolenia ľudského podstatne závisí od zásluh Pána nášeho Ježiša Krista. Čokoľvek Pán Ježiš činil od počiatku až kým «sklonil svoju hlavu a umrel», každý jeden Jeho čin bol ceny nekonečnej, mal nekonečné zásluhy. Dvoje docielil týmito zásluhami: pre seba svoje z mŕtvých vstanie a oslávenie, pre nás vykúpenie a milosť spasenia. Teraz už ľahko porozumieme tomu, že všetky skutky naše spasiteľné, ktoré konáme v Kristu Pánu, milé sú pred Bohom a majú zásluhy k životu večnému. Keď teda našu vôľu máme k tomu, aby sme mravne a sväte žili a náruživosti premošli, boj tento nie je márný a daromný, ale veľkú cenu má pred Bohom. O nič nemáme tak bedlivými byť, ako o to, aby sme sa vždy Bohu ľúbili, milosť božiu zachovali a tak sebe život večný poistili! Ale na dobrých skutkoch našich účasť berú aj naši bližní, spolupratia, lebo dobrý príklad ako magnet ťahne ich za nami; áno, aj tí, ktorí sú už vo večnosti, účasť berú na našich modlitbách, čnostach a dobrých skutkoch, jestli P. Boha prosíme, aby sa milí naši na druhom svete účasťnými stali týchto zásluh. Kto by tu patrne nevidel vznešenosť práce tej, ktorú v Kristu Pánu konáme?! Keď smýšľa po kresťansky, pracuje v duchu Krista, toto smýšľanie a táto práca uľaví mu na ťarchách života Boh, «ktorý vidí v skrytosti», vidí a uzná jeho namáhanie a trápenie. Nepracuje darmo, netrápi sa na darmo! Boh mu to odmení. Kto ale nepracuje v Kristu, tomu práca je ťarchou neznesiteľnou. Moderný robotník (socialdemokrat) tak smýšľa že práca jeho siaha len k hrobu, bez odmeny, bez života večného. Následok takéhoto smýšľania nemôže byť iný, ako zúfanie, zatracovanie a preklínanie práce, telesný a duševný nepokoj. Z jakéhokoľvek oblady svet nemá a nedá pravého pokoja!

Dosvedčené je, že kresťanstvo je viera docela a vo všetkom zodpovedajúca nášmu *rozumu, srdcu a vôli*. Kto pozorne čítal dôvody naše, nebude to nikdy tajiť, lebo nemožno.

Keď kresťanská viera docela zodpovie požiadavkám rozumu, srdcu a vôli, z toho nasleduje, že je ona viera pre ľudí tohoto sveta, viera *ľudská*. Dokonalosť viery kresťanskej je v tom, že je to od Boha zjavená, hlásaná viera pre *každého* človeka. Viera táto aj tie najdivšie národy skrotí a na stupeň kultúrneho života pozdvihne, zošľachtí, ako sa to stalo v Paragvay v Amerike.

Terajšie európejské a americké kultúrne národy svoju vzdelanosť, svoj pokrok jedine len viere kresťanskej majú čo ďakovať. Kde nezašlo svetlo pravej viery Kristovej, tam blud a tmy, nadovšetko duševné, panujú, ako to vidíme v štátoch azijských.

S kresťanskou religiou, vierou, nemôže sa porovnať žiadna iná druhá.

Nepriatelia viery kresťanskej hovoria, že štát grécky a rímsky dosiahol na vrchol kultúry aj bez viery kresťanskej. Jaká to ale kultúra, kde otroctvo panovalo a od vôle jedného človeka tisíce ľudí záviselo. Svetochýrny francúzsky básnik, Viktor Hugo, má jednu — kresťanské srdce dojímavú — báseň s nápisom: «Un chant de fête de Neron» (Spev sviatočný Nerona).

Cisár tento ukrutný 64. roku po Kristu Pánu tajne podpáliť dal mesto Rím, kde požiar celý týždeň zúril. Aby ľud uspokojil, ktorý cisára (aj vlastnú matku dal zavraždiť) obviňoval, Nero svoju vinu na kresťanov preniesol, ktorých ako fakle v smole dal páliť.

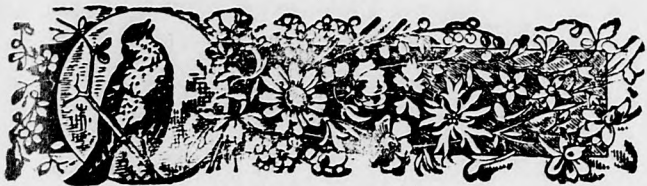
Jaká bola tá kultúra pohanská? Nero patriac na požiar mesta, spieva: «D'un peuple à mes plaisirs qu'important les douleurs?» (Čo mňa po boľastach ľudí, keď len ja požívam svoju rozkoš.)

Tak prenikavá je posledná strofa tejto básne, že celú ju tu musíme opísať:

J'ai détruit Rome afin fonder plus belle
Mais que sa chute an moins buis la croix rebelle!
Plus de chrétiens! allez, exterminiez — les tous!
Que Rome de sesmonx puunisse en eux les causes!
Exterminez!... — Esclave! apporte — moi des roses,
Le parfum des roses es doux!

(Po slovensky: Len preto som spustošil mesto Rím, aby peknejšie vystavil a aby jeho pád aspoň znivočil ten búrlivý kríz! Len čím viac kresťanov (spáľte!), choďte, vykoreňte všetkých! V nich nech trestá Rím všeho svojho nešťastia pôvodcov. Vypustošte ich! Ty ale, otroku môj, dones mi ruže, lebo vôňa ruže je prívetivá.)

Nemyslím, žeby lepšie mohol kto charakterizovať tú pohanskú kultúru, ako tieto riadky tohoto nesmrteľného básnika. Duch tohoto sveta honosí sa kultúrou, ale ešte nikdy nepreukázal, aby v stave bol niektorý pohanský, divý národ na stupeň kultúry vyzdvihnuť. Jedine kresťanstvo to skvele preukázalo. «Len kresťanstvo má tú moc — píše Stöckl — ktorá stavá a nepustoší; jedine len kresťanstvo vie *každý* jeden ľud k časnému a večnému blahobytu vychovať; lebo kresťanstvo a jedine len kresťanstvo je viera *dľa* rozumu, srdca a vôle, viera to skutkov; kresťanstvo a jedine len kresťanstvo má ráz všeobecnosti, a práve preto len viera táto je pre každého človeka. «Idte a vyučujte všetky národy!» (Mat. 28, 18.) «Syn človeka prišiel to hľadať a spasit, čo ztratené bolo.» (Luk. 19, 10.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Politický prehľad.

V rozorvaných pomeroch politických, keď už prekazená je každá možnosť, aby ablegáti politickej ľudovej strany v osobnom potyku so svojimi voličmi živým slovom vysvetlili prítomné rozporenie politické, k uspokojeniu padne verným ľudakom, že sa aspoň otvorenými listami ku nim obracajú. Takýto otvorený list uverejnil minulé dni zaslúžený podpredseda ľudovej strany a bývalý podpredseda snemovne na adresu voličov volebného okresu Csorna *Štefan Rakovszky*.

Hovorí v tomto otvorenom liste bývalý ablegát: Snemovňu rozpustili nezákonne a násilným spôsobom. Vyslancovia dľa konštitúcie povinní sú, aby pred voličmi svojimi počet zložili zo svojho držania sa a poďakovali sa za dôveru, ktorou poctili ich jejich voličia.

Táto dôvera je vždy veľkej ceny, tým väčšej ceny ale v prítomných ťažkých časoch. Vyplnenie však tejto zákonnej povinnosti našej prekazila nám vláda. Shromáždenie, ktoré som cieľom držania účtovnej reči na deň 25. februára bol svolal, pre mňa tak ako i pre mnohých vyslancov krajinských bolo zakázané.

Medzi takymito okolnosťami, bárs mi je to veľmi ľúto, vďaka svojej voličom mojím vysloviť a o politických príbehoch poučiť ich nemôžem živým slovom, lež len v prítomnom otvorenom liste.

Hovorí v jeho otvorenom liste zaslúžený podpredseda ľudovej strany: Tá katastrofa, ktorá prítomne zastihla našu konštitúciu, nenie výsledok jedine blízko minulých časov. Vláda už cez desaťročia zvlášte na voľby vplývala celou mocou. Vystupovali najprv potajomky, vyhýbajúc zákonu, konečne celkom otvorene, doprosta rušením zákonných nariadení. Najvyšší stupeň dosiahly tieto nezakonnosti pri voľbách roku 1896. Kým do tých čias len kde-tu stvárili sa nezakonnosti, ku voľbám r. 1896. ako volební predsedovia vyslaní politickí bežari utvorili si celý systém. Že takým hriechnym spôsobom vyvolená väčšina snemu nezastupovala vôľu väčšiny voličov, to bolo očividomé. Voľby roku 1896. tvorily teda obrat v konštitucionálnom živote našom. Dňa 18. novembra a 13. decembra roku 1904. v parlamente malo sa totiž dokončiť len to, čo sa roku 1896. pri voľbách započalo. Pri voľbách roku 1896. napadnutí boli voličia v jejich konštitucionálnych právach. Zadostučinenie dal im parlament. Opozícia — ačpráve vtedy ešte v malom počte — behom krátkych dvoch rokov nemožnou učinila vládu toho muža, ktorý zaviesť chcel tento ukrutný spôsob volenia. Po padnutí jeho vlády vynesené boli zákony, ktoré mali chrániť práva a slobodu voličov. Roku 1904. chceli spä-

chať násilie proti osobnej a slobode reči v parlamente a oproti tomu zase roku 1905. pri voľbách voličia obránili slobodu a neodvislosť parlamentu. V posledných desať rokoch nebolo iného vidieť, ako pod ochranou liberálnej vlády vedený boj absolutizmu. Ako ale liberáli pri minulých voľbách prepadli, presvedčili sme sa, že konštitúcia naša je len mrtvá litera, že zákony jej sebe neviažu a že hotoví sú ku všetkému, aby národ do otroctva uvaliť mohli. Voľby prevedené boli pod heslom slobody. Spojená opozícia dostala právo k prevzatíu vlády. Požiadavky jej neboly protivné zákonom z roku 1867. Tieto požiadavky a podmienky prevzatia vlády zložené byly v tej atresse, ktorá na návrh parlamentu od 13. apríla minulého roku predostrená bola jeho veličenstvu. Keby tehdajší radcovia to boli radili jeho veličenstvu, aby na túto adresu dľa konštitucionálneho zvyku odpovedal, kríza by sa pravdepodobne bola aj rozriešila. Spojené stránky opozície, alebo koalícia nežiadaly nič protizákonného. Obrana a poistenie konštitúcie je jediným cieľom jej zápasov. Po nezákonnom rozpustení snemu dňa 19. februára doprosta hriechu a zrady sa dopustí, kto by vystúpil z koalície.

Tomuto zodpovedne dotyčno budúcnosti držím za potrebné *v prvom rade navrátenie konštitúcie a jej poistenie*. Potrebná je zmena X. článku zákona z r. 1867. aby snem mimoriadne bárs kedy odročený a rozpustený byť nemohol. Potrebné je zabezpečiť neodvislosť a slobodu parlamentu. Úradníkov, ktorí dľa prísahy na konštitúciu zloženej úradujú a preto vystavení sú prenasledovaniu vlády, zákonami treba brániť. Zákon zodpovednosť vlády a jednotlivých ministrov určujúci treba zprisiť.

Rozriešenie krízy a zavedenie poriadku ja za možné držím na základe vyrovnania z roku 1867., nie ale s ne-parlamentárnou vládou, s kráľovskými kommissármi, s bodákmi žandárov a vojska, ako aj s hroznými nezakonnosťami, čo len rozhorčuje mysle i tie najpokojnejšie. Všetky snahy moje a spojených stránok opozicionálnych len ta smerovaly, aby kríza rozriešená a v krajine pokoj zavedený bol. Že sa to nepošastilo, tomu koalícia nenie na príčine.

Politické rozporenie dôkladne označuje výkaz štátnych výdavkov a príjmov na rok 1905., z ktorého vysvitá, že príjmy štátne v tomto roku menšie sú o 118 millionov, než byly roku 1904. Aj to nenie zbytočné ku osvetleniu politického rozporenia vedieť, že sa vláda prítomne namáha vypočítať si sto millionov u židovskej banky Rotschildovej. Budú to zaiste drahé peniaze, lebo veď židia vedia, že vláda bez dovolenia snemu dlhy robiť nesmie. Robia to teda páni ministri len na svoju bradu. Ostatne vládne kruhy veľkého posilnenia očakávajú od stránky pokroku, akú po jednotlivých mesiacoch a obciach organizujú. Na takýchto agentov treba teda pozor dávať a po priateľsky ukázať im cestu ku pokroku na chotár.

Luteránsky «Týždenník» a «Katolícke Noviny».

Títo verní si manželja vzdor miešaného náboženstva aj v poslednom čísle frkajú zas dľa svojho spôsobu.

Luteránsky «Týždenník» si vzdychá: «Keď podarí sa zrútiť aristokraciu». Luteránsky «Týždenník» týmto verejne ohlasuje boj proti aristokracii. Či zrútiť aristokraciu neznamená spolu toľko, ako rúcať a podpaľovať kaštiele, domy, majere aristokracie, teda panské. Verní bratia luteránskeho «Týždenníka» socialdemokrati všade, kde rúcali aristokraciu, ako najnovšie v Rusku, rúcali, podpaľovali, rabovali a zbíjajú. *Hodža* s jeho novinami sráď ku podobnému chce huckať svojich čitateľov? — Rozpisuje sa ďalej luteránsky «Týždenník»: «Zichy a Molnár berú nám čistotu viery». Že luterán *Hodža* zastáva čistotu katolíckej viery, to je voľačo nového. Kto ho za takého apoľogetu a missionára vymenoval, ten zaiste nevedel, že spravil capa zahradníkom. — Lže však luteránsky «Týždenník» ešte ďalej, keď píše: «My od rokov hlásame, že národnostnej politike príde čas až vtedy, keď podarí sa zrútiť aristokraciu». Toto je zásada úplne socialdemokratická. *Hodža* ale, tento človek, ktorý si svoje zásady od socialdemokratov vypožičiava, natiska sa ako luterán za ochrancu čistoty katolíckej viery proti grófovi Zichymu a pápežskému praelátovi Molnárovi! Tento človek, čo tak hroznou nenávisťou preplnený je oproti národu maďarskému, čo namáha sa hlúpu nenávisť túto zaštiepiť i do srdca svojich čitateľov; tento človek, čo proti katolíckym biskupom a proti katolíckemu kňazstvu k nenávisti povzbudzuje ľud katolícky; tento človek, čo verejne búri ľud proti triedam zámožným, vystatuje sa ako ochranca čistoty katolíckej viery. No, jestli tieto zásady srovať sa dajú s čistotou viery, to kresťanstvo doposiaľ nie dobre rozumelo sväté evanjelia!

Ako verné rebro luteránskeho «Týždenníka» musely sa v stejnóm smysle ozvať aj «Katolícke Noviny», keď k obveseleniu svojich čitateľov napísaly: «Hore srdcia! Nebude vyšívaná slovenská košielka fahať viac jarmo panských vozov». Má teda aj táto s luteránskym «Týždenníkom» aristokraciu rúcať? To sú pekné výhlady pre tú vyšívanú slovenskú košielku!

Pápež a uhorská kríza.

Ti veľkí majstri, čo uhorskú krízu nasnovali a rozriešenie jej všemožným spôsobom prekazili, prítomne ešte aj pápeža pomiešali do tejto neblahej otázky. Od krátkeho času rozpisovali sa v novinách svojich o tom, že kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary vo vlastnoručnom písme upozornil jeho veličenstvo kráľa na prísnu povinnosť zadržania prísahy pri korunácii na konštitúciu zloženej. Toto jednoducho nenie pravda, ale len zlomyselná vymyslenina.

Druhí zas išli o krok ďalej a roztrubovali po svete, že smerodajné kruhy viedeňské, aby uspokojili svedomie jeho veličenstva kráľa, cestou hlavného vyslanca vo Vatikáne obrátili sa ku svätému otcovi s tou prosbou, aby kráľa od zadržania prísahy, na konštitúciu zloženej, dispensoval. Svätý otec túto dispensáciu kráľovi vraj udelil. Z úradnej strany aj tento chýr s úplným dôrazom vyhlasujú, ako zlomyselný a bez vsetkého základu.

My tieto chýry len z tej príčiny uverejňujeme, aby

ľud vedel čoho sa má držať, jestli by dakomu napadlo cigáňstva tieto vykladať v tom smysle, ako by i sám pápež postavil sa bol proti koalícii alebo proti kresťanskej ľudovej strane, kdežto ako všestranne známo, Vatikán do záležitostí politických Uhorska nikdy sa nemieša.

Reparovaná vláda.

Vláda dostala ku posilneniu nových ministrov. Za ministra peňažných záležitostí vymenovaný je dr. *Franc Hegedüs*. Za ministra výučby vymenovaný je *Julius Toszt* a za honvédministra *Béla Papp* do Szill. Predošlí ministri už odstúpili z úradov a noví ministri zaujali jejich miesta s peknými rečiami, v ktorých tvrdili, že len z lásky ku vlasti vzali sa na tieto ťažké úrady, či to však urobili aj z lásky ku vysokým hodnostiam a veľkým platom, to zabudli povedať.

Ku povšimnutiu.

Stáva sa, že daktorí slúžnovci oslovujú jednotlivých rychtárov a notárov, aby svolali obecné výbory a tam ustanovili, že patričné obce dane dobrovoľne budú platiť a mladíkov dobrovoľno pošlú na assentírku. Následkom tohoto sdelujeme ku všeobecnému povšimnutiu, že slúžnovské úrady nemajú práva ku podobnému vyzvaniu obecného predstavenstva. Či sa dane majú platiť dobrovoľne alebo nie, a či mladíci dobrovoľne dostaviť sa majú na assentírku, počas nezákonného stavu krajiny, dľa konštitúcie má právo určiť len snem. Tento ale prítomne v tom smysle rozhodnul, že nie

Z CUDZOZEMSKA.

Hrozné nešťastie v jednej bani francúzskej.

V Couriere, najbohatšom to meste baňskom Francúzska, stalo sa hrozné nešťastie. Jedon oddiel bane sa chytil plameňom, kde pracovalo 1200 havierov, ktorí všetci padli v obeť požiaru.

Vládna kríza vo Francúzsku.

Jako z Parížu oznamujú, präsidant Fallières prijal na výsluchu Sarriena, ktorý prijal poverenie ku zostaveniu kabinetu. Sarrien na to hneď vyhľadal Bryanda, ktorý sa vyslovil, že je náklonný prijať vo vláde torbu, ale pod tou podmienkou, že svoj programm nebude musieť zapreť. Bryand mimo toho si žiada, aby on dostal torbu ministerstva výučby, lebo on je pôvodcom zákona o odtrhnutí cirkve od štátu a vo vyslaneckej komore on bol referentom tejto predlohy. Sarrienovi dosavád Bourgeois, Loignes, Bryand, Poincarré a Rean prisľúbili, že vstúpia do jeho kabinetu. Clemencean chce byť ministrom vnútorných záležitostí. Myslí sa, že sa Sarrienovi podarí so-
stavíť nový kabinet.

BESEDNICA.

Obet' nemúdrej lásky rodiča.

(Pokračovanie.)

Zkúsil som ale, že na zemi každú radosť len cenou mnohých neprijemností môže človek obsiahnuť. Po zkuške odpísal správca rodičom mojim, že som do rehole prijatý, a preto nemôžem ísť domov na prázdniny. Matka moja asi o mesiac celkom rozpajedená vletela do siene správcu, súrne žiadajúc, aby ma aspoň na mesiac pustil domov.

— Synu, — povedala mi matka v sieni správcu — či je toto odmenou toľkej lásky mojej? Či tak píníš štvrté prikázanie? A či si si rozmyslel ten vážny krok? Reholnícky život ti nikdy nedá to, za čím tvoja mladost baží.

A s tým začala plakať. Ja som tiež plakal. Prosiacim pohľadom som sa obrátil k správcovi, ktorý preriekol:

— Povoľujem, aby si do počiatku budúceho roku školského doma bol; napomínam ťa ale, že o rok musíš slávny slub skladať; Boh ťa sprevádzaj, cíť sa dobre doma.

— Hybaj synu, koč už čaká, — riekla matka,

O niekoľko okamihov som už ďaleko bol od toho miesta, kde som sa tak blažene cítil. Na koči som hlasite plakal za Karolom, že som sa nemohol od neho odobrať. Matka moja ale myslela, že jej slová ma tak veľmi dojal.

— Smelosť Heinrichu, smelosť — prehovorila ku mne matka. — Neplač, lebo čo si budú myslieť ľudia v našom dvore, keď s takými vyplakanými očima prídješ domov.

Utreľ som si oči a rozmýšľal som nad nešťastnou slepotou mojej matky, potom ale som zvolal:

— Ó, mama, prečo si mi tak zle učinila! Odpusť ti to Boh milostivý!

Ona ale tak sa chovala, jako by to nebola rozumela.

Tedy zas som bol vo svete. Mama ma veľmi milovala; lenže taká láska neobživuje a nenaplnuje dôverou k sebe. Vsemožné radosti mi pripravovala. Ja som ale neprestajne len na kláštor myslel. Prišiel posledný deň prázdnin. Mama povedala:

— Drahý synu, upovedomujem ťa, že ti nedovolieme, aby si sa navrátil do kláštora. Nemôžem sa uspokojiť s tou myšlienkou, že sa môj syn za živa pochová; zostaň doma; my ťa ospravodlníme u správcu.

Slová matky sťa hrom ma srazily. Tedy toto je tá prvá zkuška. A koľko že ich ešte bude? Jako že ich prevládzem? To ukáže čas.

Po večierkoch som rozmýšľal, ako bych mohol ma-

terský príkaz previesť. Všetko je to len hrozné podujatie. No darmo, ťažko je dvom pánom slúžiť. Zrazu mi napadlo, že uskočím. Špatné to slovo. Nuž ale keď si ináč nemôžem spomôcť? Uskočiť z otcovského domu?! Lenže jestli rodičovská nádhra spasenie duše podrýva.

Ztratil-li sme dušné spasenie, všetko sme ztratil, a vtedy nenie tak špatná vec, uskočiť. Tedy uskočím...

V dome bolo všetko ticho. Lenže jako by mama bola vedela o mojom pláne; pozor dala na mňa a na môj byt. Zamračeno bolo. Mesiac nesvietil. Rukou trasúcou sa som písal list matke, v ktorom ju ubezpečujem o svojej deťinskej láske, prosiac ju o odpustenie, že som urobil to, čo nemohlo vystať. Dakoľko plachiet som sviazal spolu a s pomokou tých spustil som sa na ulicu. Nebál som sa, však pre Boha som tak jednal.

Rovno do kláštora som šiel. Lenže tam bol už druhý správca, ktorý dobre bol upovedomený o všetkých mojich pomeroch a preto nebol prekvapený tou zvesťou, že som v noci uskočil z domu.

— Drahé dieťa, — riekol — už si prežil zkušku poslušnosti, z čoho vidím, že ťa Boh naozaj povolal k reholníckemu životu; na vedomie ti dávam, že zajtrá niekoľko klerikov bude oblečené, pri ktorej príležitosti aj ty si oblečieš rúcho našej rehole.

Potom mi vyznačili jednu malú sieň, v ktorej som sa veľmi blažene cítil. Klakol som pred svätým krížom a v dlhej modlitbe som ďakoval Bohu za jeho veľké dobrodenia. Ach, však som len dlho bojoval, zakiaľ som sa do tej siene dostal. Ach, keby moja mama aspoň za chvíľu cítila moju veľkú blaženosť. Vzdialený otec môj nemôže ju tešiť. Na druhý deň s veľkou slávnosťou sme boli oblečení. Závistne som pozeral na svojich súdruhov, ktorí pomocou rodičov a príbuzných mohli vziať na seba to rúcho. Skoro som až plakal, keď som zrazu počul hlas:

— Hybaj synu, tebe ja pomôžem...

Bola to moja matka, ktorá medzi tými slovami ma obliekala.

Ja ale potom bedlil som, abych dobrým mníchom byť mohol, abych sa tým istejšie mohol do neba dostať. Trýznil som telo, utláčal som svoje všeliaké náklonnosti; málo som jedol, aby neboly vzbudené vo mne staré náruživosti.

Ku koncu prvého roku nováčkeho prišla z domu tá smutná zvesť, že otec ťažko ochorel. Ďalekopisom ma volali domov, abych hneď prišiel, chcem-li otea živého vidieť. Správca mi dovolil odísť. (Ach, bárs by mi to nebol dovolil!) Keď som domov prišiel, otec zomieral; celá rodina bola zronená. Doktorí príbuzní posmešne pozerali na moje reholnicke rúcho. Otec ale netrpel veľmi dlho. Pred smrťou ešte jedenkrát ma obejmul a do ucha mi šeptal otcovské požehnanie. To bolo veľké nešťastie pre mňa, že som otea ztratil, ponevác on mi bol nielen ocom lež i podporovateľom povolania. Často som myslel na Karla. Ukrutne ma trápila tá myšlienka, že sa snáď ne navrátim do kláštora. Matka ako sialená behala po dome po etcovej smrti. Tak som ju nemohol opustiť, jediný chlapec som bol (18 rokov starý), ja som sa musel o po-

riadok v dome starať. Pohrab bol veľmi nádherný, čo sa protivilo poslednej vôli otca. Všetko občianstvo ho milovalo. Matku sme nemohli potešiť. Doma som musel zostať. Správca už dakoľko listov poslal, abych sa ponáhlal nazpäť do kláštora. Čo mám činiť?

Tak ma to trápilo a morilo, že na desiaty deň po otcovej smrti celý svet sa začal so mnou krútiť, zuby sa mi triasly, zamdlel som a na zemi som ležal. Strýc, ktorý ešte u nás bol, ma zanesol do postele. Klincami vybitý remeň mi strhol dolu, ktorý už celkom bol krvavý. Začal zlorečiť, hrešiť kňazom. Remeň ukázal matke, ktorá začala plakať a veľmi kričať. Strýc aj to zbadal, že mám na prsiach vpálené meno «Ježiš». Matka bola bez seba. Včas ráno matka celkom ticho sa vkradla do izby a vedľa mňa si sadla a riekla:

— Jako sa cítiš?

— Dobre, — odpovedal som, — ale choď preč, lebo ty viac potrebuješ oddychu, nežli ja.

— Synu môj, ty ma chceš usmrtiť, prečo sa tak trýzniš, vidíš, od boľasti si skoro zomrel.

— Ale čoby, málo som jedol, nuž mi zle prišlo, ten remeň ale preto som nosil, aby Boh zmenil tvoje smýšľanie o reholníckom stave.

— Oh, môj synu, otca mi nikto nenahradí, iba ty, zostaň doma. Ži jedine pre mňa.

S tým ma objala a prežalostne plakala.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Smrť rektora svätých missií Jozefa Tomašeka, z kongregácie Redemptoristov v Červienke na Morave. Meno Pátra Tomašeka je po všetkých stranách horného Uhorska známo, kdekoľvek zo spánku netečnosti prebúdzali horľivi pastieri sebe sverených veriacich. Svedkom som hol — tak píše náš dopisovateľ — jak láskave, útlym, otcovským spôsobom usiloval sa vymaniť duše v hriechu pohrúžené a oduševniť ich za česť božiu. Zvláštnou láskou miloval ľud slovenský! A tešil sa, keď mohol povolaniam, z krajov našich k nemu zaslaným, vyhoveť. Toho vznešeného muža, priateľa ľudu nášho, láskavého otca pamiatka nech je zvečnená v našich vďačných srdciach! — Jozef Tomašek narodil sa r. 1837. vo Smidary v Čechách. Študoval gymnázia v Kráľovom Hradci. Roku 1860. vstúpil do kongregácie Redemptoristov. Roku 1861. složil reholné sľuby a r. 1864. bol vysvätený za kňaza. Na Čorvenke bol 25 rokov a medzi tymato rokmi 14 rokov bol rektorom. Missionárom bol vždy. Hlavne pôsobil v Čechách, na Morave, v Sliezku a v Uhrách medzi Slovákmi. Prekonal 584 svätých missií, a tak jeho túžba, aby 600-tové jubilarne sväté missie prekonať mohol, nebola vyplnená. Na Makove, v trenčianskej stolici, bola

jeho posledná svätá missia, kde pri lúčení, keď požehnanie ľudu udeľoval, sám spomínal, že to je jeho posledné shliadanie sa s ľuďom slovenským, jemu tak veľmi milým, že s ním už len na večnosti sa shliadne. A tak sa aj stalo, keď prišiel domov obľahnul a trebárs kedy-tedy lepšie sa cítil, bolo to len pasovanie so smrťou, až konečne jej podľahol dňa 27. februára. Vo stvrtok po popolečnej strede mal pri veľkom množstve ľudu pohrab. Asi 50 kňazov, medzi nimi dvaja kanonici z Olomúcu, ríšsky poslanec dr. M. Hruban tiež z Olomúcu, ho odprevádzali ku hrobu. Pochovával ho biskup z Olomúca dr. Karol Wisnar, ktorý nebohého P. rektora veľmi rád mal. Reč, ktorú mal nad hrobom jeho tak účinkovala, že sa ľudia do hlasitého plaču pustili, zvlášte keď spomenul náš ľud a čo sa napracoval za jeho dušné spasenie. Doprajme mu aj my odpočinok večný, zehnajme prachu jeho, aby odpočíval v pokoji!

Kňažna Alžbeta, manželka kniežata Ottu Windischgrätza, dcéra nebohého dediča koruny arcikniežata Rudolfa minulé dni ťažko ochorela v Prahe. Chorú kňažnu previezli dňa 7. marca do Viedne, kde dňa 8. marca v sanatoriume Lówa podrobiť sa musela ťažkej operácii. Operáciu šťastlivo previedli a chorá kňažna pravdepodobne onedlho vyzdravie. Jeho veličenstvu kráľovi každodenne štyrikrát podávajú zprávu o stave chorej arcikňažny. Matka chorej, grófka Štefánia Lónyay tiež každodenne dostáva zprávu o chorobe svojej deréry.

Dedič koruny strojí sa na cestu do cudzozemská. Arciknieža Franc Ferdinand i s jeho manželkou kňažnou Žofiou Hohenberg na dlhší čas odcestuje do cudzozemská.

Zo spišského biskupstva. Dr. Alexander Párvy, biskup spišský, dr. Fridricha Rolny, profesora bohoslovie a dr. Jána Szemann, správca praeparandie, vymenoval za radcov svätej stolice.

Nový zeman židovský. Dr. Rafaela Neumann právneho radcu hlavného konzulátu ríšskeho vymenoval kráľ za uhorského šľachtica s predikátom «nagy bantai».

Storočný vojenský dôstojník. V Charlottenburgu (Prusko) slávil nedávno plukovník Filip Frank 80-ročné jubiliäum svojej vojenskej služby, plukovník je teraz práve staročný. Cisár Vilhelm plukovníka, ktorý je duševne a telesne úplne zdravý, z tejto zriedkavej príležitosti vymenoval za generála.

Mesto pod kuratellou. «M. T. L.» píše, že liptovská stolica chce mesto Ružomberok pre nesprávne hospodárenie postaviť pod kuratellu. Aby toto odstránili, deputácia mesta Ružomberka vyhladala podžupana stolice, ktorý ale nedal uspokojujúcu odpoveď.

Pristavení vystahovalci. Zo Sátoralja-Ujhelyu sdelujú, že jedna pohraničná stráž nedávno pristavila viac vystahovalcov, ktorí mali falošné passy. Pre vystavenie falošných passov žandári zatkli Filipa Lászlóva a zamestnanca tamojšej vystahovaleckej kancelárie menom Martina Schwarza. Lapených vystahovaleckých agentov odovzdali kráľovskému fiškálátu. — Ľud by si už raz mal dať pozor a nemal by sadať na lep všeliakým agentom, ktorí ho zvädzajú k vystahovaniu.

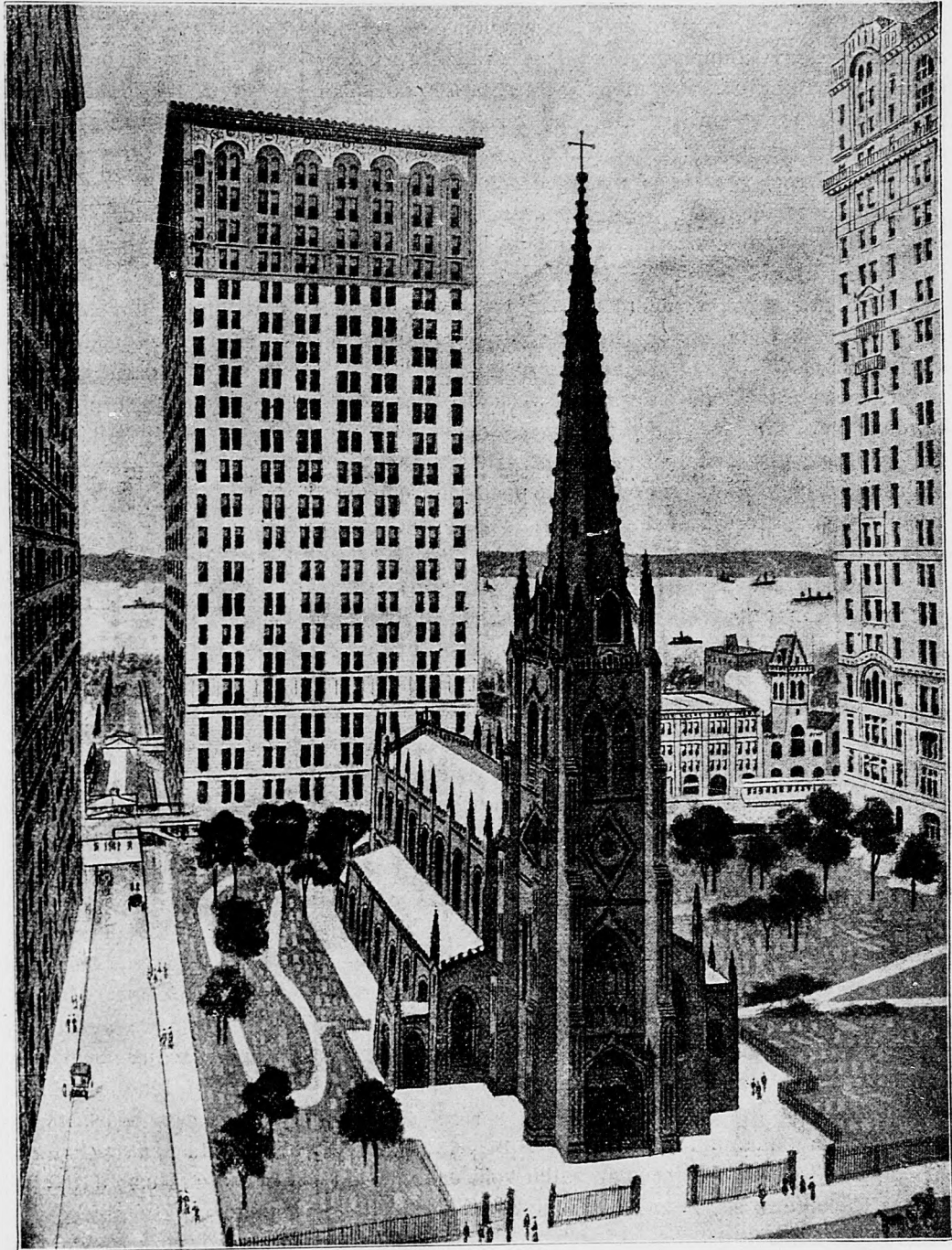
Chýry zo Spiša. Jeho veličenstvo kráľ udelil panej Vilhelmine Litschner z Popradu za to, že minulého leta s obetovaním svojho vlastného života jedného chlapca od utopenia zachránila, strieborný záslužný kríž. — V Kežmarku dňa 3. februára v noci ukradol do teraz neznámy

zlodej krajčírskemu obchodníkovi Jánovi Palencárovi z vertheimky, ktorej kľúče sa mu akosi do ruky dostaly, 800 korún v hotovosti, štyri špárkassové knižky v cene 5809 korún a viac cenných papierov. — Mesto Lubicia malo lanského roku 172.478 korún 6 hal. príjmu a 110.237 korún 80 halierov výdavku a tak zvyšok obnášal 62.240 korún 26 halierov. Šťastlivé to mesto! — Podolínska sporiteľňa mala lanského roku 11.965 korún 49 halierov čistého osuhu; účastníci dostali po 8 percentov a 3 percenty na dobročinné ciele obetovala. — Pri Levoči, v takzvanej Doline, našli zamrznutú jednu ženu. — V Levoči vyvolili do autonomického kongresu na miesto nebohého baróna Jána Mariássyho Michala Mariássyho, gruntového pána z Hrušova, ktorý teraz bol ablegátom okresu levočského. — Peter Hanulya, farár z obce Szepes-Szent-Lőrincz, stal sa farárom v Ústi (oravská stol.). Ambruš Kapitány, kaplán hrabušický stal sa správcom fary vo Velkej Frankovej. Do Hrabušíc poslaný je za kaplána Vendelín Húszka z Námestova, do Belej poslaný je Ferdinand Raiszkup z H. Zubrice (Orava) a do Kluknavy poslaný je Ondrej Oravec, novovysvätený.

Zkamenelý človek. Pri

Badenskom jazere v obci Überlingen v tamojšej nemocnici zomrel minulé dni jeden človek, menom Brend, ktorý od 41 rokov nevstal z postele. Trpel na veľmi zriedkavú nemoc, ktorú lekári nazývajú «myositis ossificans»-om. Táto choroba pozostáva v tom, že svaly chorého pomaly zkamenujú. Brend, ktorý žil 56 rokov, bol synom jedného bohatého statkára. V pätnástom roku došiel túto hroznú chorobu. Predovšetkým zkamenelý mu

nohy, potom mu zkamenelo spodné telo, prse, atd. Pred niekoľkými rokmi vedel chorý ešte čítať a písať, lebo ruky mohol ešte upotrebiť, ale posledne zkamenely mu už aj ruky. Čo je najzvláštnejšie, Brend ešte aj v poslednom čase páchal žarty o svojej chorobe. Na okolí ho

Dvadsaťposchodové domy v Amerike, takzvané «oblakové ohreblá».

vsade nazývali len «überlingenským zkamenelým človekom». Nedávno navštívila ho aj badenská veľkokňažna a pred niekoľkými dňami poslala k nemu jedného chýrečného lekára. No ľudská veda dokázala sa byť marnou, lebo chorému spomôcť nemohli. Keď už aj na mozgy chorého prešla táto hrozná a dlho trvajúca choroba, konečne smrť ho oslobodila od ďalších muk, ktoré trpel od tak mnohých rokov.

Kultúrny boj vo Francúzsku. V meste Saint-Servan (Bretagne) chceli previesť inventárovanie v tamojšom chráme, ale dvere boli zavreté. Štyroch vojenských dôstojníkov na to vyzvali, aby zavreté dvere chrámu s násilím otvorili, dôstojníci ale odopreli poslušnosť a rozkaz nepreviedli. O prípade tomto sdeľujú z Paríža nasledovné podrobnejšie zprávy:

Keď dvere chrámu ani na tretie vyzvanie veriaci neotvorili, vyslaný kommissár Garald na prefektovo nariadenie oslovil prítomného majóra Heryho, aby rozkázal svojim vojakom vylámať dvere. Major Hery na toto vyzvanie odpovedal takto:

— Ja vaše vyzvanie považujem za nezákonné a preto vás neposlúchnem.

Gerard na to upozornil majóra na vážne následky jeho pokračovania.

— Štyridsať rokov slúžim už ako vojak a tak viem, čo robím, — odvetil majór Hery a potom vrátil sa ku svojim ľuďom.

Gerard na to ihneď dal zavolať generála Davignona, ktorého potom farár a veľký zástup shromaždených veriacich prosil, úby kostol nedal otvoriť. Generál ale túto žiadosť veriacich rozhodne odoprel a pospiechal ku majorovi Herymu, ktorý ho čakal na čele svojej čaty. Hery ani na rozkaz generála nedal otvoriť dvere kostola. Generál na to povedal majorovi toto:

— Keď ma nechcete poslúchnuť, tak hneď choďte domov a zostaňte vo väzení v izbe; veliteľstvo som vám odňal.

Generál na to vyzval kapitána, ale ani kapitán nechcel dať dvere vylomiť. Na to generál oslovil ešte jedného kapitána, aby dal vojakom otvoriť dvere kostola, no ani tento kapitán nespĺnil rozkaz, lebo ho považuje za nezákonný. To isté učinil i tretí kapitán. Generál troch neposlušných dôstojníkov poslal tiež do väzenia v izbe. Konečne jakýsi poručík, menom Buhler prevzal veliteľstvo nad čatou a dal vylámať kostolné dvere. Štyroch renitentných dôstojníkov postavil pred vojenský súd. — Keď prípad odohrať sa v Saint-Servane prišiel do reči aj vo vyslaneckej komore, vyslanec Messimy odporučal, aby preložili celý pluk, lebo všetci dôstojníci pojali si za manželky dievčatá zo Saint-Servanu a tak sú v dôvornom spojení s katolíckymi rodinami.

Z Paríža oznamujú ešte, že počas inventárovanie v chráme sv. Tomáša Akvinského zatkli veľa osôb, medzi nimi aj Recaniera, generála na odpočinku. Generála Recaniera policajný trestný súd odsúdil na šesť mesiacov do väzenia.

Soľné bane v nebezpečí. Z Akna-Slatiny oznamujú, že tamojším soľným baňam hrozí nebezpečie. V šachte Kunigunda je veľmi mnoho vody, ktorá zo dňa na deň vzrastá a je sa čo obávať, že vnikne aj do ostatných šacht. Obyvateľstvo je v strachu.

Demonštrácia českých učňov vo Viedni. Minulý štvrtok 8. marca večer o 8. hod. asi 300 českých učňov sriadilo vo Viedni pred budovou parlamentu tichú demonštráciu. Demonštranti nerobili krik, pretože sa ale na vyzvanie polície nechceli rozísť, policajli 25 učňov zatkli a ostatných rozprášili.

Padly do jazera domy. Z Rímu oznamujú, že v Tavernole villa Grasalli a budova poštového úradu spadla do jazera. Ľudský život nezahynul, ale obyvateľstvo je hrozne naľakané, lebo sa obáva, že obci hrozí katastrofa.

Prosba. Úctive prosím ctených čitateľov nášeho «Kresťana», aby ráčili na vnútornú ozdobu chudobného chrámu rímsko-katolíckeho v Rákosu (gemerská stolica) svojimi milodarmi dľa možnosti prispieť. Milodary na náš chrám posielajte pod touto adresou: «R. kath. Plébaniá-hivatal», Gömör-Rákos.

HOSPODÁRSTVO.

Jedna zlá obyčaj kráv.

Nedávno zalovala sa mi jedna ženička, že nevie si rady s jej kravou, lebo nechce sa dať podojiť, a keď ju po dlhom namáhaní skrotí, vtedy zase nevydá mlieko, nevie chudina že prečo je to a ako by sa dala chyba napraviť.

Ja takto som jej vec vysvetlil: Že doktoré kravy sa protivia dojeniu, príčina toho je, že s nimi neludsky zachodili. Môže ale byť aj tá príčina, že krava dostala novú opatrovkyňu, na ktorú — kto vie prečo — nevie navyknúť, nemôže ju vystáť a len v mimoriadnom páde sa nedá preto dojiť, lebo je šteklivá. Že takáto krava nenie milým hovädom hospodára, to je pravda, ale aj to je pravda, že chyba táto nedá sa bitkou napraviť, ako to mnohí myslia a probujú. Musíme upotrebiť celkom iný liek. Na príklad ponúknime kravu pred dojením jej milým pokrmom. Položme jej na kríže do studenej vody namočenú plachtu, alebo pokrovec. Zkúsení hospodári hovoria, že to pomôže.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s ľacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za ľacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5⁰/₀ a na 4¹/₂ ⁰/₀ tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

Podvihňime alebo zviažme tú nohu kravy, na ktorej boku dojiť chceme. Konečne radia fajku položiť na nos kravy. Z udaných liekov jeden alebo druhý obyčajne osoží. Takých kráv, ktoré nechcú vydať mlieko, je mnoho a javia túto zlú obyčaj najmä vtedy, keď majú mladé teľa, ktoré cicca, alebo keď ho gazda odlúči a len málo kedy v tom páde, keď ich neznáma osoba dojí. Pri takejto krave probujme nasledovne:

1. Umyť vemäno teplou vodou.
2. Priložiť mokrú plachtu na ľadviny.
3. Nechať teľa cicat, potom však opatrne odstrániť ho od vemäna a dojiť kravu, aby nás nevidela.
4. Postiskajme vemäno kravy, ako to teľa robieva pri eicani.
5. Upotrebme k dojeniu rúrky, ale len v poslednom páde, keď už nič iné neosoží, lebo tieto môžu zaspôsobiť mliekotok.

Takéto rady som dal mojej susede, za čo mi ona povdačnou zostaia.

Konečne musím ešte pripomenúť, že veľkú váhu musíme klásť aj na to, aby sme s dojnými kravami vždy po ľudsky a pekne zaobchodili. Dobré opatrovanie dojných kráv nám donesie aj osoh. Takéto zaobchodenie s kravami ešte najskorej priťma kravu k tomu, aby mlieko ľahko zo seba vydala.

Obrana statku.

Veznime kilo sviňskej masti a prevarme v nej za dobré priehrstie bobkového listu (vavrínu). Pred zapriahnutím potrieme statok proti srsti do tejto masti namočeným súknom, tak obránime ho od múch. — Nemecká gazdovská spoločnosť oproti muchám radí prskať steny a povalu maštale so svetlým liadkom (vo vodo roztopeným). Aj to, aby sme nechali parif v mastali päť stupňovú formol vodu. Formol dostať v každej lekárni.

Plešivé holuby.

V nečistom holubníku na tolko sa rozmnoží hmyz, že vyzerie miestami perie holubov, lakže tie majú na sebe opravdovú plešinu. Takéto holuby treba posypať práškom (zacherlinom), holubník vyčistiť a vyrajbať, hniezda s farmalinom pokropiť a pánty s novými vyčarovať. Dobré je, keď na ten čas holuby na inom mieste ubytujeme.

Mliečny grís.

Istý dr. Eckenberg v Stockholme vynašiel taký stroj, s ktorým z mlieka zhotovuje trvaci a ľahko topiaci sa prach, takzvaný mliečny grís, ktorý je o mnoho sytlivejší ako hovädzie mäso. Vo Švédsku veľa mliekárni má tento stroj, s jeho pomocou aj chudé, zberané mlieko vedia o mnoho lepšie zpeňažiť, lebo pri jednom litre majú o pol-druha haliera viac chosnu. Také hospodárstvo, ktoré do-robí denne 2000 litrov mlieka, schosní s tým strojom 30 korún. Vo Švédsku aj vojaci dostávajú takýto mliečny grís, čo potravu. Ak sa vec vydari, tak pridu ľudia k zdravému a záživnému pokrmu.

Gazda.

DOPISY.

Velká Lovča (stol. tekovská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Krestane».

Čo celému svetu katolíckemu s radosťou na vedomie dávam je, že u nás ani tí najstarší ľudia nevedia sa roz-pamätať, žeby v našej farnosti posledné dni fašiankové boly sa kedy tak Bohu milým spôsobom vybavovaly, ako tohoto roku. Náš duchovný otec všemožným spôsobom stará sa o dušné spasenie sverených mu ovečiek. Dokázal to s tým, že nedávno povolal ku nám horlivých missio-nárov, ktorí neunavene rozsievali u nás semeno slova božieho. Toto semeno ujalo sa v nejednom srdci tunaj-ších farníkov. Aby ale ono kúkoľom zahlúšené nebolo, duchovný náš pestuje ho vyučovaním v náboženstve, ktoré on každú stredu a každý štvrtok večer dospelej mládeži udeľuje. Posledné dni fašiankové ľud obyčajne v hriechoch trávi. Aby sa toto prekazilo, cez tri dni fašian-kové mali sme u nás vyloženú prevelebnú Sviatosť Ol-tárnu ako na hodinkovú pobožnosť a miesto hlučnej zá-bavy odbavila mládež svätú spoveď a pristúpili k svätému prijímaniu, a síce mládenci v nedeľu, panny ale v pon-delok, jak z Lovče, tak aj z Dolnej Trnavky. Daj Bože, aby tento príklad aj iné rímsko-katolícke farnosti nasle-dovaly. Nášmu duchovnému pastierovi ale popraj vše-mohúci Boh sily, aby s takou horlivosťou a príkladnosťou priviesť nás mohol do nebeského ovčína.

Jeden prítomný.

Vajnory (Szöllös, stolica prešporská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Krestane».

Ten priateľ spevu z Vajnor (Pozsony-Szöllös) čo v 7. čísle «Pokroku» a v «Katolíckych Novinách» uverejnil veľké chvály o speve, doista ešte nevie, čo je spev. alebo snád — nedaj Bože — je na čisto hluchý.

Chvála a česť dobrým spevákom! Vajnoriania toho však ešte nezaslúžia, bo sú v speve ešte nie tak vyučeni a zbehlí, aby mohli 2—3—4 hlasne spievať. Ten teda, čo tie veľké chvály v «Pokroku» a v «Katolíckych Novi-nách» napísal, doista ešte nepočul 2—3—4 hlasne spie-vať. Alebo snád dopisom svojim Vajnorianov na posmech chcel obrátiť? Neidem ja haníť tých niektorých spevákov, bo viem, že aj inde spievajú roľnícki synkovia a k tomu ešte dosť pekne, lebo sa dajú vyučiť. Aj vajnorskí mlá-

denci by mohli pekne spievať, lebo majú dobrý sluch a sú aj intelligentní, len Bohu žiaľ, nemajú nikoho, čo by ich k tomu mal.

Ja keď si na to pomyslim, neraz si vzdychnem: Kde sú tie časy (ako to aj naši starí ľudia hovoria), keď sa u nás na utiereň odbavovali služby božie s hudbou, s huslami s príjemným štvorhlasom, až sa nám srdcia od radosti zdvihali, nuž a dnes kde sme? Ako keby sme boli zarezaní, ani hlas organa, ani hlas spevu...

Teda drahý priateľu spevu, načo v tvojom dopise vychvaľuješ veci, ktorých tu teraz niet? Aj ja som z roľníckeho pokolenia, totiž zo sedliackeho, pretože ale poznám nóty, môžem spievať bárs kde.

Tak aj tí roľníci synkovia nech sa najprv naučia nóty a potom budú vedieť štvorhlasne spievať, ako sme my volakedy spievali. Ten priateľ spevu ich však až potom nech vychvaľuje, dotiaľ ale nech netára fabule, čo sú nenie pravda.

Starý spevák.

Lutiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresfane».

Na chrám boží lutišský poslali milodary nasledujúci dobrodincovia:

Pán kaplán Karol Zaškvara z Novej Bystrice 4 koruny, pán Štefan Kropácsy a Milka Kropácsy z Piešťan 2 koruny, Peter Haščík z Dlhého pola 2 koruny, pán farár Szvitek zo Starej Bystrice, jakožto odrobinku, 2 koruny.

S týmto sa dohromady vybralo dľa výkazu trenčianskeho financdirekcionálneho počty vedúceho úradníka, ktorý sbierkovú knihu prezrel a spočítal 2003 korún a 37 halierov.

Pán Boh zaplať a požehnaj všetkým tým dobrodincom, ktorí chudobný ľud lutišský svojimi milodarmi podporili. Láska nášho Spasiteľa Ježiša Krista nech hojně odmení každú obeť k nám zaslanú.

Na podporu ešte vždy veľmi sme utisnutí. Pritom oznamujem, že «Odrobinky a Tridsaťročné jubileum Pátra Zaoska» sú u mňa ešte vždy k dostaniu, za malý milodar pošlem každému, kto sa o ne hlásiť bude.

Srdečný pozdrav od srdca k srdcu!

Lutiša, o. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.)

Ján Grében, farár lutišský.

Štiavnik.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresfane».

Ku pozdvihnutiu chvály Božej farnici štiavnickí (stolica trenčianska) na novovystavenie organa nasledovné ďalšie milodary vďačne obetovali:

Z Ameriky, Tarentum Pa, dľa druhej sbierky Pavla Labudu a Martina Hudek, vďačných to kolektorov, obetovali na organ:

Po 5 korún obetovali: Martin Hudek, Pavel Labuda, Štefan Város, Ján Salmík, Valent Plačko, Ján Bachorík, Štefan Kotkolík, Ján Turčan, Ján Čajdik, Cyrill Divoš, Ján Šišo, Franc Bjelik, Jozef Bobrik, Martin Rehák, Ján Machelnik, Juraj Machelnik, Ján Durec ml., Jozef Pavlík, Pavel Mrišo. Jozef Mrišo.

Po 2 koruny 50 halierov obetovali: Štefan Fajbík, Jozef Fajbík, Imrich Luknis, Andrej Gablík, Jozef Hrtanek. Franc Kupčik, Andrej Bučo, Ignác Harolík, Štefan Mrázik, Jozef Harcinik.

Ďalej obetovali: Štefan Šišo 3 kor. 70 hal., Vendel Kupčik 1 kor. 25 hal., Ján Hlučinec 10 korún, Ján Durec st. 25 kor., Pavel Magala 25 kor., Juraj Mikolásik 25 kor., Anton Klimec 50 hal. Gašpar Minárik, 7 korún 50 halierov, Juraj Bernáth 10 kor.

Z Natrona Pa (Amerika). Vďační občania štiavnickí dľa kolekcie Jozefa Podolan Krivko a Štefana Čaniga nasledovné milodary zaslali na organ:

Po 5 korún obetovali: Jozef Kameniar, Jozef Vojtek, Mária Kollek, Juraj Kalas, Štefan Vavko, Martin Kováč, Jozef Vároš, Ondrej Kubica, Martin Panač, Verona Cedro, Štefan Mikula.

Po 10 korún obetovali: Štefan Panač, Štefan Kopunik, Martin Fajbík, Ondrej Pukal, Ján Kusal, Jozef Hančík, Franc Plačko, Juraj Palko, Jozef Hranica, Jozef Mišutka, Michal Janík, Jozef Masiarik, Jozef Palko, Štefan Palko, Franc Kabašta, Ján Podolan.

Po 20 korún obetovali: Martin Pecník, Ján Kočudák, Jozef Podolan Krivko.

Po 25 korún obetovali: Vendel Kočudak, Michal Čizmár, Ján Fučo, Ján Gežo, Baltis Rakovan.

Po 2 kor. 50 hal. obetovali: Israel Elias, Ján Kučavík, Martin Cedro, Matúš Panač, Ján Červenec, Jozef Krajčík.

Ďalej obetovali: Jozef Mandulík 20 korún 50 hal., N. Fučo 7 korún 50 hal., Jozef Králik 15 50 hal., Ondrej Plačko 15 korún, Štefan Krajčík 1 kor. 25 hal., Štefan Smatana 1 kor. 25 hal.

A tak dosavď vďační občania štiavnickí, v Amerike pracujúci obetovali na organ: zo Špringdalle Pa 400 korún; z Tarentum Pa 655 korún; z New.-Kessington Pa 235 korún; z Natrona Pa 464 korún 10 halierov; jednotlivci 63 korún; občania z kraju Štiavnik 717 korún 8 halierov; občania z kraju Hvornica 85 korún 80 halierov. Súhrnom obetovali teda 2619 korún 98 halierov.

Všetkým láskavým a štedrým dobrodincom Pán Boh zaplať a vynahrať za jejich milodary, ktoré ku cti a chvále Najvyššieho obetovali.

Štefan Čupec,
pokladník.

Štefan Neuschel,
účtovník a organista.

Ondrej Jakubík,
pokladník.

Trubín (stol. Tekov).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom oblúbenom «Kresfane».

V 9. čísle «Katolíckych Novín» čítal som dopis z Trubína. Žaluje sa tam ten dopisovateľ na kresťanskú

ľudovú stranu a na koalíciu, že ho teraz pozbavili volebného práva. Nuž táto žaloba nemá žiadneho spravodlivého základu. Čo sa ale na spravodlivosti a na pravde nezakladá, to je ohavná lož. Takáto ohavná lož je teda že kresťanská ľudová strana toho dopisovateľa volebného práva pozbavila. Kresťanská ľudová strana ukrivdeným voličom vymáha volebné právo, nie žeby ho dakomu ešte odobrala. A zároveň to robia aj všetky ostatné stránky spojenej opozície, alebo koalícia. Chýrny ten dopisovateľ musel byť ostatne sám o tom presvedčený, že nepravdu, teda ohavné cigáňstvo píše, preto si aj mena vypožičal. Dal si cudzie meno, nazdával sa, že ho takto nepoznajú. My sme ho však zaraz poznali po jeho hlase. Nečudujeme sa mu, že také hlúposti napísal, bo veď múdrejšieho nevie. Veľmi sa ale divíme «Katolíckym Novinám» že jednoduchými cigáňstvami traktujú svojich čitateľov a dopis uverejnia od bárs koho, nech len nesvedomite tupí a haní kresťanskú ľudovú stranu. To je, čo potrebujú, ako hladný kus chleba. S úctou M. V.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kniž rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16:35-17:62, peštianska K 15:30-17:80, belehradská K. 16:45-17:30, banátska (76 kilogramová) K. 16:60-17:35. — *Raž*: K. 13:35-13:60. — *Jačmeň* na krm K. 14:15-14:75. — *Ovos*: prvotriedny 15:80-16:00, druhotriedny 15:60-15:70. — *Kukurica*: K. 13:45-13:65
Repica: K. 27:70-27:90. — *Proso*: K. 16:00-18:00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27:00	26:00	24:80	24:00	23:20	22:00	20:20
		č.	7	7½	8		
		K.	18:40	16:60	12:80		

Otruby: K. 10:60, hrubé K. 10:80.

Zemiaky: ružové K. 06:80-07:60, zlté K. 06:00-6:80 za 100 kilo.

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jedinná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreineru dostáva príjemnú vôňu a ľúbežnú chuť bobkovej kávy.

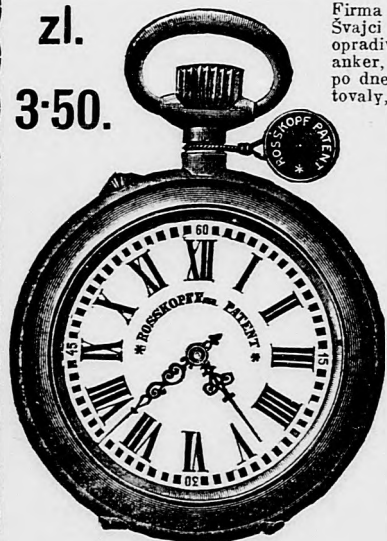
Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomostí.

Pri veľkom ušporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevysívnej ceny!

Pri kupovaní spomenúť treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou «starára Kneipp»

Opravdivé 'Rosskopf Patent'

zl.
3-50.

Firma «Roskopf Frer» vo Švajci spínomocnila ma jej opravdivé «Roskopf» Patent-anker, Rem. hodinky, ktoré po dnes ešte ráz tolko kótovaly, odpredávajú za zl. 3.50. Odpredávači dostanú rabat pri 5 kusoch 50% pri 10 kus. 10%. Tento odpredaj trvá len Krátky čas, a má k tomu slúžiť cteným odberateľom ukázať rozdiel medzi opravdivými.

«Roskopf Patent» a medzi tak rečenými hodinkám, systému Roskopf Opravdivé «Roskopf» Patent hodinky majú skom pokryté 36 hodinový anker stroj v rubínoch slúžia teda 25-30 rokov. kdežto hodinky systému Roskopf niekoľko rokov neni sú k upotrebeniu Každé opravdivé «Roskopf Patent» hodinky majú plombu so záručným certifikátom s firmie «Roskopf-Frer» v Chause na pokrytku. Záruka 3 rokov. Jestli by hodinky nezodpovedaly zavazujem sa doposláť penaze behom 30 dui franko navrátiť. Rozposielanie stáva sa kroz hlavné zastupiteľstvo pre Uhorsko Rakusko

MAX BÖHNEL hodinár

Wien, IV., Margaretenstrasse 38.

Žiadajte si moj veľký cenník s viac než 1000 vyobrazeniami hodín a tovaru zo zlata a striebra, franko a zdarma.

Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a
1 kus od 60, 65 70 kr. s dobierkou posielam
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.
Jediná firma toho druhu! Vzorok zdarma a franko!

Neni choroby vo vašom dome
keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

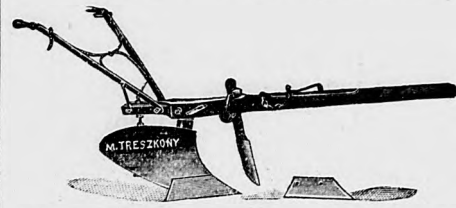
tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cnyrný balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u, bolenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Buda-Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine ktorú v najkratčyrna hajduság mast na fuzy, som čase dosiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierkou. 253

30 dni na prábu

posielam za zl. 2.75, spočtovou dobierkou moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a behom 30 dni na žiadost peňaze navratim. Stroj tento je z najfajnejšej ocele s stromi hrebenami ku trojakému strihaniu vlasov, peňaze čo stojí nanradia sa pri defoch za 1/4 roka. Najlepší druh s okrytým perom zl. 3.- Veľký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroj k rezaniu vlasov konov. psov alebo dobitku zl. 2.25. Stroj k boлению zl. 2.- Britvy zl. 1.50. Doposielanie spočtovou dobierkou. Dom doposielanie LEO LATELNER, Wien, I/43, Wollzeile 81. Cennik na žiadost zdarma.

Páni hospodári!

ako: mláfačky s ocelovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atď. — Cenniky zašlem na žiadost zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitsee).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonaľjšie uznánie hospodárske stroje

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozefa Török, Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielajú sa franko.

Begonie.

3 ročné cibulky v 7 hlavných farbách v sto a sto odbarví za 20 hal. Tie isté so strapatým obrovským do 16 cm. prímeru, zvláštna novota za 40 hal. Plno kvetúce nie k rozoznaniu od ruži a kamélii za 30 hal; vybrane cibulky, k bilinam na pohľad, najpeknejšie zo 100.000 plných vybrane za 60 hal. K dostaniu sú tiež za 60 hal. Kus: pekne voňajúce, bradate, s červeným alebo bielym prostriedkom, žlte, kropené atď. Pri objednaní 50 cibuliek begonií jednej sorty o 50% lacnej. Moje begonie sú neni háklive, zuesú zimu, horúcosť, sluko a tieu, maju radi vlhko, zuesú ale aj sucho. Jedna cibulka dá sto a sto kvietok cez leto. K dostaniu sú dalej gloxinie, georgine, lalije, gladiolice, kana, Calla majore kvety, d'adelinky štastia, konitery, 50 druhov zimovordých viacročných bilín, 30 druhov kaktusov a mnoho novot do okien a zahrád, všetko istého hku nadmieru lacno. Nedostizne chytró účinkujúci bilinny hnoj. Treba žiadat obrazkovy cennik.

Josef Suza, Pottenstein (Čechy).

Od desatročí s veľkým uspechom potrebuje sa proti lámke a pakostnici

KRIEGNEROV REPARATOR

V Rochusovej nemocnici medzi 136 pádmí v 129 pôsobil úplné vyliečenie.

Malá fľaška ... 1 kor.
Veľká fľaška ... 2 kor.

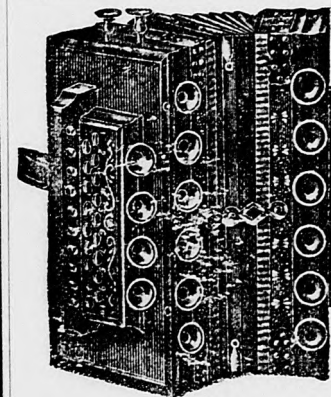
K dostaniu 293/1

V lekárni KORONA
BUDAPEST, VIII., Kálvin-tér na rohu Baross-u.

Rozposielanie poštou každodenne poštovou dobierkou, alebo po predbezňom doposlani peňazi.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cennika, teda bez rizika pre objednávateľa posielam spočtovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, abych o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre ba-y a klapne ľufu, má dalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov, tri rady trub, mahagoni farbou politirované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, duplované mešky, mesadné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deti po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojho cennika. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dô-roby, čo prosím do povahy vziať. Žiadne riziko. — Možno vymenčf, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozposielam spočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Čechy.)

Velky cennik s mnohým vyobrazením posielam sa komukolvek na žiadost zdarma a franko.

Zázrak priemyslu.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlíčky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
- 2 kusy imponentné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

286

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr. Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dať. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrasňujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19B. Teleron 14597

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznáucích listov: S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár baron Bánffy jeho exeu.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusů na dobierku s amerického patentovaného striebra pošiu.

Bozovič, Kr.-Sörenska st. S. Keresztes hlavný slúžny. Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojito takého nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg. Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každemu eielu. Podla garancie od 10 zl. až do

25 zl. v zdycki Kdostaniu u. Aloja Hubán mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každému darmo.

Grátis a franko

poslem komukolvek moj veľký cennik s vyšej nez 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrád Erzbergir doposielať hudobného tovaru Brüx 1545 (Čechy).

Husle pre žiakov bez shačka za zl. 2-40, 2-75, 3-40, sliachky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné risiko, možuo vymeniť, alebo peniaze zpiatky obdržať.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Ziadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu fiau nepošlem. 298

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneanie a nazpät prijaeje pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštovú útraty vynahradia. Benedikt Sachsel, Lobes 135 (pošta Pilsen Čechy.) 284

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD I. hodinová fabrika a exportní obchod BRÜX No. 1233. (Česko.)

Choroby žalúdka

najčastej predchádzaju ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavuju sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žalúdočné krče, zdutie, hnušoba jediel, hlavy ból, kašel s výhodom, bledosť, žltavka, kolika atd. Nehody tieto často celkom podkopku zdravie jestli sa proti ným nebránime. Proti všetkým nemociam žalúdočným najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochytrým menom Maria Cellenských kvapiek žalúdočových

Brádi-ho kvapky žalúdočné

ktoré podporuju chuf k jedeniu, žalúdok posilňuju a vlasnostou ľahkého prehnania su najvišobnejšie.

Tisíce listín uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba výlučne Brádi-ho žalúdočné kvapky pýtať a netreba sa dať nahovorif ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobálenie na ktorom vidaf obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobňinami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárň

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 2.

Pri predbežnom doposlani 5 kor. posielanie 6 fľašiek alebo za kor. 4.50 3 deplované fľašky franko.

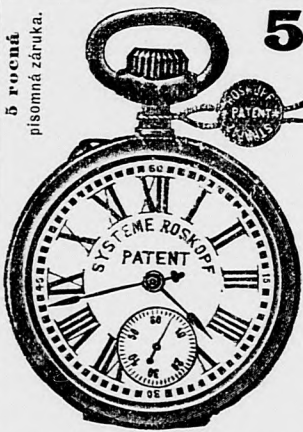
Úpravu na žiadost pošleme zdarma. 296

E. Hraný

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

5 rocná písomná záruka.

Opravdivé švajcarské hodinky system Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kotveným strojom so zákrytkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennou znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokryvkou s chodidlom 36 (nie 12) s pozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vyprobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s poštovou dobierkou

Ján Konrád prvá dielna hodin Brüx 425. (Česky).

Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadost bar komu zdarma.

Obrázkový cennik na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadost posielala sa bar komu darmo a franko. Opravdivé švajcarské nikol kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent K 5.— Opravdivé stricborné rem. hodinky K 7.60 S duplovanou pokryvkou... 11.50 Budič hodiny v niklovej zákryve, 18 cm. vysoké K 2.90 Tieiste s cifferblatton v noci svietajú K 3.30 Kuchynské hodiny 3.— Schwarzwald hodiny 3.50 Kukučky hodiny 8.50 atd.

Bez rizika! Možno vyznenif, alebo peniaze zpiatky žiadaf! Rozposielanie s poštovou dobierkou.

Ján Konrád prvá dielna hodin

Brüx 426. (Česky.)

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

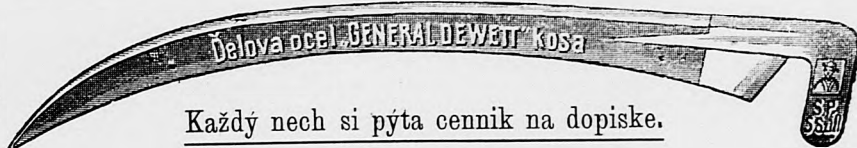
Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázat, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miesaninu. 274/1

Ohranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový
cennik svetochyryných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochyryných kôs.

Z viacej tisíc listin uznania a poďakovania [uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Včera po zatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš čiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S úctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kôsy som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prvý som Vám nepísal, včel ale keď všetke 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ mohol býť v našej obci iné kôsy viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S úctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16-90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a iného druhu kôsy nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím račte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslali. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kôsy. V našom choťari čvëndži už 37 «General Dewett»-kôs. Včel prosím račte mi zas 16 kusov kôs poslať a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kôsy s počtovou dobierkou.
a. t. d. Garam-Vezekény. S úctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme sapokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mitár,
Ludvík Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics,
Michal Kiss, Marcsák Suna, Nikola Csirikics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kôsy sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budúce len od

Vás budeme potrebné kôsy donášať. [Székelyhid, Stolica Bihar. S úctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vysloviť za kôsy vlni doposlané. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sohrovi bo tak kôsy, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešime. A prosíme Boha aby Pána Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľuďom poslužiť mohol dobrými kosami. Ste hodny pochvaly Szilvas-Ujfalú.
Kálmán Hajduczky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kôsy vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patrnce ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kôsu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kôsu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kôsu si preto každý váži, napodobneniu ale chráni sa ako čert svätej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom čiteľa Fridrich Preitenbach.